

Наталія Шостак,
здобувачка 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
Лілія Ребуха,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ

Нині управлінське спілкування розглядається як одна з провідних умов ефективної діяльності будь-якого керівника. Нерідко управлінське спілкування керівника ототожнюється з його комунікативною поведінкою в організації.

Управлінське спілкування слугує єдиним процесом, що включає три складові: комунікативну (обмін інформацією), перцептивну (сприйняття суб'єктами управлінської діяльності) та інтерактивну (обмін діями чи взаємодія). Вони усі тісно переплетені та разом із партнерами по спілкуванню відображають зміст спілкування. Але при цьому дуже важливо врахувати обраний керівником напрямок, за яким буде вибудовуватися управлінське спілкування та стиль взаємин із іншими суб'єктами організації. Щодо педагогічного спілкування [2; 3; 4], то воно застосовується переважно у сфері освіти. Зазвичай під педагогічним спілкуванням розуміють: «...систему прийомів та методів, що забезпечують реалізацію цілей та завдань педагогічної діяльності. Змістом цієї взаємодії є обмін інформацією, міжособистісне пізнання, організація та регулювання взаємин за допомогою різних комунікативних засобів з метою надання виховного впливу, а також цілісна педагогічна самопрезентація викладача в аудиторії, де педагог виступає організатором цього процесу та ефективно ним керує [4].

Незважаючи на перший погляд віддаленість цього поняття від сфери управлінської діяльності можна стверджувати, що управлінське спілкування керівника дуже важливе як для студентського, так і для викладацького колективів, оскільки дуже важливо, щоб керівник у процесі спілкування демонстрував повагу та довіру до підлеглого, визначаючи його як рівноправного учасника спільної праці. Проте управлінська діяльність керівника здійснюється, як правило, в ситуації, що характеризується обмеженим часом на прийняття та реалізацію рішення, постійним тиском різних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [1, с. 88–89]. Тому керівник зобов'язаний використати ті методи спілкування, що дозволяють найбільш ефективно здійснювати прийняття та реалізацію управлінських рішень.

Відповідно управлінське спілкування виступає феноменом, що характеризує діяльність керівника з погляду організації взаємодії та взаємовідносин з підлеглими. Під управлінським спілкуванням керівника будемо розуміти багатоплановий процес встановлення, підтримки та розвитку комунікацій, взаєморозуміння та взаємодії зі всіма учасниками освітньої організації, що спрямований на забезпечення ефективного функціонування колективу закладу освіти в цілому.

Процес управлінського спілкування визначається своєрідністю дії законів міжособистісних взаємин, що розкриваються шляхом специфічних закономірностей, властивих діяльності керівника навчального закладу [3, с. 282].

Педагогічне спілкування виступає однією з характеристик, якою може володіти управлінець-керівник. При цьому педагогічне спілкування не замінюється управлінським спілкуванням, а лише доповнює та конкретизує з позиції спрямованості, стилю та деяких специфічних характеристик діяльності керівника.

Таким чином, можна стверджувати, що педагогічне спілкування представляє собою специфічну форму управлінського спілкування, яка дозволяє ефективно добиватися вирішення завдань, пов'язаних із функціонуванням та розвитком організації. Слід враховувати, що важливими рисами педагогічного спілкування в управлінській діяльності є його спрямованість на вирішення виховних завдань, а також організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії із співробітниками та створення педагогічно-доцільного і сприятливого середовища спілкування.

Отже, сучасна практика управлінської діяльності свідчить, що вдосконалення взаємовідносин та взаємодії в системі керівник-співробітник виступає найважливішим чинником підвищення ефективності будь-якої організації, в тому числі освітньої.

Список використаної літератури

1. Барбінов В. В. Комунікативна культура як складова управлінської діяльності керівника навчального закладу. *Гуманістичні орієнтири професійного становлення вчителя: макаренківська традиція і місія Нової української школи* : матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11–12 бер. 2021 р.). Полтава : ПП «Астрая», 2021. С. 88–90.

2. Ребуха Л., Кравець Х. Концептуальні основи розвитку підготовки викладачів вищої школи до управлінської діяльності. *Інновації в освіті: перспективи розвитку*: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. (Тернопіль, 20 трав. 2021 р.) Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 191–193.

3. Стаднікова О. В. Педагогічна комунікація в управлінській діяльності. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXVIII Каришинські читання)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 27–28 трав. 2021 р.). Полтава : Астрая, 2021. С. 281–283.

4. Фенцик О. М., Атрощенко Т. О. Комунікативна культура як важлива складова етики управлінської діяльності. *In The 14 th International scientific and practical conference «ACTUAL PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE»* (Stockholm, Sweden, 27–28 April, 2020). Stockholm, Sweden 2020. P. 614.